

Cezary Tomasz Szyjko

**PRAWO ENERGETYCZNE
JAKO ELEMENT POLITYKI KLIMATYCZNEJ UE**

Wprowadzenie

W komunikacie *Energia 2020*¹, przyjętym 10 listopada 2010 r., wzywa się do zmiany sposobu, w jaki państwa Unii Europejskiej (UE) planują, budują i eksploatują infrastrukturę energetyczną kluczową dla rozwoju gospodarczego Europy. Energetyka zajmuje czołowe miejsce w inicjatywie przewodniej UE² pod nazwą „Europa efektywnie korzystająca z zasobów”. Zintegrowane i niezawodne sieci energetyczne to podstawowy warunek realizacji celów polityki energetyczno-klimatycznej UE, ale również nowej strategii gospodarczej UE. Przyjęcie adekwatnych ram legislacyjnych nie tylko pozwoli UE zapewnić prawidłowe funkcjonowanie wewnętrznego rynku energii, ale zwiększy też bezpieczeństwo Europy, w szczególności w kontekście dywersyfikacji dostaw³, umożliwi integrację odnawialnych źródeł energii⁴, podniesie efektywność energetyczną oraz zapewni konsumentom korzyści wynikające ze stosowania nowych technologii i inteligentnego wykorzystania energii w ramach tzw. *Smart Cities*⁵.

W dniu 17 grudnia 2008 r. osiągnięto porozumienie pomiędzy Parlamentem Europejskim i Radą Unii Europejskiej w sprawie przyjęcia rozwiązań legislacyjnych zmierzających do kontrolowania i ograniczenia emisji gazów cieplarnianych na terenie Unii Europejskiej, określanych jako pakiet energetyczno-

¹ COM(2010) 639.

² Strategia „Europa 2020”, COM(2010) 2020.

³ Rozporządzenie o bezpieczeństwie dostaw 994/2010 – weszło w życie 2 grudnia 2010 r.

⁴ C.T. Szyjko, *Odnawialne źródła energii w ujęciu prawa europejskiego*, „Ekonomiczno-Informatyczny Kwartalnik Teoretyczny” Wyższej Szkoły Ekonomiczno-Informatycznej 2010, nr 25–26, Wyd WSE-I, Warszawa, s. 99–115.

⁵ *Inteligentne miasta / Smart cities* – seminarium w Warszawie, Ambasada Królestwa Danii, 1.03.2011.

-klimatyczny. Głównym celem regulacji zawartych w pakiecie jest osiągnięcie do 2020 roku 20-procentowej redukcji emisji gazów cieplarnianych w Unii w stosunku do poziomu emisji z 1990 roku, zwiększenie udziału źródeł odnawialnych w bilansie energetycznym do 20% oraz podniesienie o 20% efektywności energetycznej (rys. 1). W skład pakietu energetyczno-klimatycznego wchodzi sześć aktów prawnych⁶. Kluczowymi elementami przyjętego pakietu określającymi ramy prawne zarządzania emisjami gazów cieplarnianych i w praktyce ustanawiającymi „limity” emisji dla poszczególnych państw członkowskich UE są:

1) dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/29/WE z dnia 23 kwietnia 2009 r. zmieniająca dyrektywę 2003/87/WE w celu usprawnienia i rozszerzenia wspólnotowego systemu handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych (tzw. dyrektywa EU ETS) – celem zmiany dyrektywy jest doprowadzenie do ograniczenia emisji gazów cieplarnianych w sektorach objętych systemem EU ETS (tj. energetyce i większości przemysłów) w 2020 roku o 21% w stosunku do poziomu emisji z 2005 roku;

2) decyzja Parlamentu Europejskiego i Rady nr 2009/406/WE z dnia 23 kwietnia 2009 r. w sprawie podjętych przez państwa członkowskie wysiłków zmierzających do zmniejszenia emisji gazów cieplarnianych w celu realizacji do roku 2020 zobowiązań Wspólnoty dotyczących redukcji emisji gazów cieplarnianych (tzw. decyzja non ETS) – decyzja zakłada w skali całej UE w okresie 2005–2020 redukcję emisji gazów cieplarnianych o 10% w sektorach nieobjętych systemem EU ETS, takich jak: transport, rolnictwo, mieszkalnictwo, instytucje, handel, usługi, odpady, emisja lotna z paliw, sektor komunalno-bytowy oraz niektóre procesy przemysłowe i spalanie paliw. W ramach obszaru non-ETS unijny cel redukcyjny został zróżnicowany i niektóre państwa członkowskie mogą nawet zwiększyć swoją emisję w okresie 2013–2020. Polska ma możliwość zwiększenia emisji w sektorach non-ETS o 14%.

Wyzwania energetyczne zajmują kluczowe miejsce w nowej strategii „Europa 2020”⁷. Strategia stanowi plan działania, który UE oraz jej państwa członkowskie przyjęły, aby pomóc Europie „wyjść z kryzysu silniejszą tak wewnętrznie, jak i na arenie międzynarodowej. Priorytety energetyczno-klimatyczne dotyczą m.in. inwestycji związanych z poprawą oszczędności energetycznej, implementacji rozwiązań w zakresie czystej energii (tj. niskowęglowej), w tym energii odnawialnej, jak również poprawiających bezpieczeństwo energetyczne i wzmacniających solidarność europejską w tym względzie. Propozycje zmierzają w stronę silniejszego powiązania funduszy europejskich z celami strategii. Obejmują polityki inwestycyjne Unii (spójności: innowacyjną, ekologiczną

⁶ Wszystkie akty prawne dostępne na stronie: http://ec.europa.eu/dgs/clima/acquis/index_en.htm (dostęp 22.03.2011).

⁷ Konkluzje Rady Europejskiej z dnia 17 czerwca 2010 r.

i energetyczną), które powinny w większym stopniu finansować badania rozwojowe i innowacje przedsiębiorstw, w szczególności w zakresie ekologicznym i energetycznym. Duże znaczenie mają propozycje dotyczące wspierania rozwoju infrastruktury energetycznej (w tym w krajach mających mniejsze środki inwestycyjne i duże problemy strukturalne w tym względzie) m.in. poprzez specjalny program ramowy dla klimatu i energii⁸.

Rys. 1. Cele pakietu energetyczno-klimatycznego do 2020 r.

Nowa strategia sieci energetycznych

Od 3 marca 2011 r. w Unii Europejskiej obowiązuje nowy, tzw. trzeci pakiet energetyczny, który ma zabezpieczyć przyszłość energetyczną Europy. Trzeci pakiet energetyczny wprowadza w życie unijne przepisy, które mają zapewnić większą konkurencję na europejskim rynku⁹. Żaden z unijnych krajów nie jest dziś przygotowany do pełnego wdrożenia wszystkich skomplikowanych przepisów, ale Polska jest w ostatniej grupie krajów, które nawet nie podały przybliżonego terminu ich przyjęcia. Rzeczniczka Komisji Marlene Holzner zapowiedziała, że Komisja nie zawaha się skierować sprawy do Trybunału Sprawiedliwości wobec państw, które nie wdrożyły trzeciego pakietu energetycznego do swojego prawa¹⁰. W przeszłości Polsce bardzo zależało na przyjęciu unijnych przepisów

⁸ Zob. np. rozporządzenie o bezpieczeństwie dostaw 994/2010.

⁹ The third legislative package for an internal EU gas and electricity market: 2 dyrektywy: 2009/73/EC, 2009/72/EC; 3 rozporządzenia: 715/2009, 714/2009, ACER 713/2009.

¹⁰ <http://naturalgasforeurope.com/tag/marlene-holzner> (dostęp 22.03.2011)

gwarantujących większą konkurencję na unijnym rynku energetycznym, ale teraz Komisja Europejska nawet nie wie, kiedy zamierzamy to zrobić¹¹. Pakiet obejmuje nową strategię na rzecz stworzenia mechanizmu solidarności między regionami oraz nową strategię w zakresie sieci energetycznych, która ma zachęcić do inwestycji lokalnych w sieci o wyższej wydajności w ramach wspólnoty energetycznej¹².

Ideę wspólnoty energetycznej i ściślejszej współpracy międzyregionalnej w sferze połączeń sieciowych od dawna promuje Jerzy Buzek, w latach 2009–2011 przewodniczący Parlamentu Europejskiego. Jego zdaniem ostatecznie ambitny plan mógłby doprowadzić do powołania Europejskiej Wspólnoty Energetycznej¹³. Kluczowa dla tego projektu będzie współpraca energetyczna pomiędzy regionami Europy w nowej perspektywie finansowej 2014–2020. Powołane do życia w 2006 roku Inicjatywy Regionalne są wspólnym przedsięwzięciem Komisji Europejskiej oraz Grupy Europejskich Regulatorów Energii Elektrycznej i Gazu (ERGEG) mającym na celu stworzenie jednego wewnętrznego rynku energii w UE. Obecnie Inicjatywy obejmują 7 regionalnych rynków energii elektrycznej oraz 3 rynki gazu. Polska jest członkiem Rynku Północnego, Środkowo-Wschodniego (energia elektryczna) oraz Rynku Południowego/Południowo-Wschodniego (gaz).

Komisja Europejska zaprezentowała nowy scenariusz regionalnej współpracy energetycznej między krajami Unii Europejskiej. W dokumencie *Przyszła rola Inicjatyw Regionalnych* Komisja proponuje scenariusz działań regionalnych, które przyczynią się do bardziej efektywnej integracji rynku energii w Europie¹⁴. W dokumencie KE za główne cele Inicjatyw Regionalnych uznano m.in.: przyspieszenie implementacji 2. i 3. pakietu energetycznego – w tym również kodeksów sieciowych – oraz zapewnianie konkurencyjności rynku energii poprzez wdrożenie mechanizmu *market coupling* (łączenie rynków krajowych w jeden zintegrowany system) już do roku 2015. Komisja Europejska wskazuje też, że Inicjatywy Regionalne powinny efektywnie realizować projekty pilotażowe, które pozwolą na zbadanie innowacyjnych rozwiązań i ułatwią ich późniejsze wdrożenie w skali całej UE. Zadaniem Inicjatyw Regionalnych jest także rozpoznawanie regionalnych priorytetów z zakresu infrastruktury ener-

¹¹ K. Kwiecień, *Trzeci pakiet liberalizacyjny*, wystąpienie na sympozjum „Perspektywy rynku gazowego w Polsce”, Warszawa, 2 grudnia 2010 r., www.konferencje.pb.pl (dostęp 22.03.2011)

¹² C.S. Szyjko, *Przyszłość infrastruktury energetycznej w UE*, „Czysta Energia” 2011, nr 3(115), s. 16–19.

¹³ B. Ekstowicz, *Uwarunkowania dyplomatyczne i prawne UE w stymulowaniu rozwoju sektora energetycznego w subregionie europejskim. Konsekwencje polityki zagranicznej dla systemu elektroenergetycznego w Polsce*, „Elektroenergetyka. Współczesność i rozwój” 2010, nr 4(6), s. 156.

¹⁴ www.mg.gov.pl (dostęp 22.03.2011).

getycznej oraz koordynowanie inwestycji transgranicznych, co zapewni bezpieczeństwo dostaw i pomoże krajom członkowskim poradzić sobie z ewentualnym kryzysem gazowym.

Bezpieczeństwo energetyczne Polski

Podstawą prawną funkcjonowania rynku energii w Polsce jest ustawa – Prawo energetyczne uchwalona przez Sejm RP w dniu 10 kwietnia 1997 r. oraz powiązane z nią akty wykonawcze (rozporządzenia), głównie Ministra Gospodarki i Ministra Środowiska¹⁵. Art. 3 pkt 16 ustawy – Prawo energetyczne stwierdza, że bezpieczeństwo energetyczne to „Stan gospodarki umożliwiający pokrycie bieżącego i perspektywicznego zapotrzebowania odbiorców na paliwa i energię w sposób technicznie i ekonomicznie uzasadniony, przy zachowaniu wymagań ochrony środowiska”. Zapis ten jest rozwinięciem definicji terminu „bezpieczeństwo” zawartej w art. 2 pkt 28 przywołanej we wstępie dyrektywy 2003/54/EC. Bezsporne jest, że termin „bezpieczeństwo energetyczne” ewoluuje, ale w którym kierunku? Wspólnota Europejska wyraźnie określiła w Zielonej Księdze pt. „Ku europejskiej strategii bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej” kierunek zmian znaczenia tego pojęcia. Otóż w prezentowanym przez nią ujęciu bezpieczeństwo energetyczne nie powinno być rozumiane jedynie jako ograniczenie zależności od importu i pobudzenie produkcji własnej. Wymaga ono przede wszystkim podjęcia szerokiego zakresu działań zmierzających między innymi do zróżnicowania źródeł i technologii oraz uwzględnienia globalnych procesów liberalizacji rynków.

Ustawę – Prawo energetyczne uchwalono 10 lat temu. Powstała ona przede wszystkim po to, by dostosować polską energetykę do wymagań gospodarki rynkowej. Wraz z przystąpieniem Polski do Unii Europejskiej polskie prawodawstwo dotyczące rynku energii zostało dostosowane do prawodawstwa europejskiego, w tym przede wszystkim dyrektywy UE o zasadach wspólnego rynku energii elektrycznej. Z przyczyn oczywistych dyrektywy unijne stały się podstawą tworzenia krajowych uregulowań prawnych dotyczących rynku energii. Na przestrzeni lat polskie prawo energetyczne ulegało wielu zmianom: 11 marca 2010 r. weszła w życie nowelizacja, której celem było wdrożenie dyrektywy 2005/89/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 stycznia 2006 r. dotyczącej działań na rzecz zagwarantowania bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej i inwestycji infrastrukturalnych¹⁶. Nowelizacja zawierała zmiany służą-

¹⁵ DzU z 2006 r., nr 89, poz. 625 z późn. zm.

¹⁶ DzU nr 21, poz. 104.

ce wdrożeniu zmian przewidzianych w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady nr 1228/2003/WE z dnia 26 czerwca 2003 r. w sprawie warunków dostępu do sieci w odniesieniu do transgranicznej wymiany energii elektrycznej. Przewidziane w nowelizacji zmiany uwzględniały dotychczasowe doświadczenia związane z funkcjonowaniem sektora energetycznego oraz bardziej racjonalnie dzieliły kompetencje z tym związane pomiędzy różnych uczestników sektora energetycznego.

Przypomnijmy, że ustawa wraz z aktami wykonawczymi nakłada na odpowiednie instytucje i przedsiębiorstwa energetyczne wiele obowiązków oraz zobowiązuje operatora systemu przesyłowego i operatorów systemów dystrybucyjnych do podejmowania określonych działań w przypadku wystąpienia zagrożeń w krajowym systemie elektroenergetycznym lub niedoborów w dostawach energii elektrycznej do odbiorców. Aktem prawnym regulującym bezpieczne i niezawodne funkcjonowanie systemu elektroenergetycznego oraz określającym wymagania w zakresie budowy i prawidłowej eksploatacji sieci, urządzeń oraz instalacji, a także parametry jakościowe energii elektrycznej i standardy jakościowe obsługi odbiorców jest rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 4 maja 2007 r. w sprawie szczegółowych warunków funkcjonowania systemu¹⁷. Zagadnienia dotyczące kształtowania tariff energii elektrycznej regulują przepisy rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 2 lipca 2007 r. w sprawie szczegółowych zasad kształtowania i kalkulacji tariff oraz rozliczeń w obrocie energią elektryczną¹⁸.

Realizując zadania określone w art. 12 ust. 2 ustawy – Prawo energetyczne, Minister Gospodarki, zgodnie z art. 15b ust. 1 tejże ustawy, co dwa lata publikuje (w formie obwieszczenia) sprawozdanie z wyników nadzoru nad bezpieczeństwem zaopatrzenia w energię elektryczną. Sprawozdanie to jest realizacją zapisów art. 4 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 26 czerwca 2003 r. nr 2003/54/WE dotyczącej wspólnych zasad rynku wewnętrznego energii elektrycznej i uchylającej dyrektywę nr 96/92/WE¹⁹ oraz dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 stycznia 2006 r. nr 2005/89/WE w sprawie działań na rzecz zagwarantowania dostaw energii elektrycznej i inwestycji infrastrukturalnych²⁰. Celem dyrektyw Parlamentu Europejskiego i Rady Europejskiej było zapewnienie konsumentom oraz małym przedsiębiorstwom prawa do korzystania z dostaw energii elektrycznej o określonej jakości, po racjonalnych, łatwo porównywalnych cenach.

¹⁷ DzU nr 93, poz. 623.

¹⁸ DzU z 2007 r., nr 128, poz. 895 z późn. zm.

¹⁹ DzUz. L 176 z 15.07.2003.

²⁰ DzUz. L 33 z 04.02.2006.

Liberalizacja rynków elektroenergetycznych

W styczniu 2013 r. debatowali posłowie sejmowej podkomisji zajmującej się tzw. małym trójpakietem energetycznym, czyli szybką nowelizacją prawa energetycznego. Projekt złożony przez posłów PO ma „załatać” polskie prawo, implementując unijne dyrektywy. Branża energetyki odnawialnej obawia się jednak, że przyjęcie ustawy to koniec prac nad nowym systemem wsparcia OZE. Ze względu na obowiązek implementacji do polskiego systemu prawnego tzw. trzeciego pakietu liberalizacyjnego oraz dyrektywy w sprawie promowania stosowania energii ze źródeł odnawialnych powstała konieczność przygotowania nowych rozwiązań legislacyjnych. Główne założenia trzeciego pakietu liberalizacyjnego to oddzielenie działalności obrotowej i wytwórczej od przesyłowej, wzmocnienie uprawnień regulacyjnych, upowszechnianie inteligentnych systemów pomiarowych, a przede wszystkim wzmocnienie praw konsumenta i ochrona najbardziej wrażliwych odbiorców. Rozwiązania przewidziane w pakiecie mają prowadzić do liberalizacji rynków elektroenergetycznych.

Celem nowelizacji jest wdrożenie nowych rozwiązań unijnych związanych z funkcjonowaniem wewnętrznego rynku energii elektrycznej i gazu ziemnego oraz wyłączenie z obecnej ustawy – Prawo energetyczne przepisów dotyczących zagadnień gazowych. Rozwiązanie takie ma na celu transpozycję dyrektyw, uporządkowanie i uproszczenie przepisów, dostosowanie istniejących uregulowań do rozporządzeń unijnych. Proponowane rozwiązanie polegać będzie m.in. na opracowaniu projektów oddzielnych ustaw: ustawy – Prawo energetyczne, regulującej elektroenergetykę i ciepłownictwo, oraz ustawy – Prawo gazowe, obejmującej przepisy odnoszące się do sektora gazu ziemnego. Przemawia za tym to, że w ogromnej większości państw UE istnieje osobne prawo dla branży gazowej. Zdaniem Ilony Jędrasik, rzecznik ds. politycznych Koalicji Klimatycznej, w sytuacji, w której rząd ma gotowy projekt ustaw, posłowie powinni raczej skoncentrować swoje wysiłki na motywowaniu Rady Ministrów do jak najszybszego zakończenia prac i przekazania pakietu do Sejmu, zamiast proponować zbędne regulacje. Obecna sytuacja wywołuje zamieszanie wśród inwestorów, którzy nie mogą mieć pewności, czy projekt poselski nie będzie jak most Syreny w Warszawie – prowizorką funkcjonującą 15 lat²¹. Wciąż odbywają się konsultacje z przedstawicielami samorządów. Ich rolą jest przygotowanie planu energetycznego, na razie nie jest to realizowane.

Co się zaś tyczy konieczności opracowania ustawy o odnawialnych źródłach energii, to wynika to z obowiązku implementacji postanowień dyrektywy nr 2009/28/WE w sprawie promowania wprowadzenia stosowania energii ze źródeł odnawialnych do polskiego porządku prawnego. Ustawa o odnawialnych źródłach energii ma doprowadzić do przyspieszenia optymalnego i racjonalnego

²¹ Źródło: <http://cire.pl/item,70518,1,0,0,0,0,0,mały-trojpak-zabije-duży.html>

wykorzystania odnawialnych źródeł energii, tak aby możliwe było osiągnięcie 15 proc. udziału energii ze źródeł odnawialnych w bilansie energii finalnej brutto do 2020 r.²² Oprócz celu głównego Polska powinna także wypełnić nałożony przez dyrektywę nr 2009/28/WE obowiązek osiągnięcia celów pośrednich kształtujących się w poszczególnych latach na poziomie: 8,76 proc. do 2012 r., 9,54 proc. do 2014 r., 10,71 proc. do 2016 r. oraz 12,27 proc. do 2018 r.²³

Zdaniem Macieja Kaliskiego, dyrektora Departamentu Ropy i Gazu w Ministerstwie Gospodarki, dzisiaj priorytetowym celem rządu stało się stworzenie ram prawnych oraz systemu wsparcia działań związanych z poprawą efektywności energetycznej²⁴. Efektywność energetyczna polskiej gospodarki jest około trzech razy niższa niż w najbardziej rozwiniętych krajach europejskich i około dwóch razy niższa niż średnia w krajach Unii Europejskiej. Prezydent Bronisław Komorowski podpisał w marcu 2012 r. nowelizację ustawy o efektywności energetycznej. Nowela znosi regulowanie zawodu audytora efektywności energetycznej. Ustawa likwiduje przepisy określające wymogi, jakie powinna spełniać osoba, która chce zostać audytorem. Jednocześnie uchyla inne przepisy związane z wykonywaniem tego zawodu, dotyczące m.in. przesłanek utraty uprawnień zawodowych, obowiązku ubezpieczenia się od odpowiedzialności cywilnej, powoływania przez prezesa URE komisji kwalifikacyjnych przeprowadzających egzamin na audytora.

Tabela 1. Potencjał wzrostu efektywności energetycznej w Polsce

Sektor	Potencjał efektywności energetycznej			
	Oszacowanie dolne		Oszacowanie górne	
	TWh	%	TWh	%
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>
Sektor budownictwa mieszkaniowego	34,50	22,5	42,81	27,9
Energia elektryczna w gospodarstwach domowych	4,55	17,9	4,55	17,9
Sektor przemysłu	48,67	25,6	48,67	25,6
Sektor usług	23,17	34,1	23,17	34,1
Ciepłownictwo				
Wyposażenie w źródła do 20MW	0,38	8,38	0,35	8,39
Przesył ciepła	2,22	3,16	2,07	3,16
Elektrociepłownie zawodowe	3,30	5,00	4,96	8,06
Transport w perspektywie i w odniesieniu do zużycia w roku 2015	43,89	16,05	58,61	21,43

²² Więcej: M. Ćwil, *Realizacja celów dla energii ze źródeł odnawialnych ustalonych na rok 2020*, „Elektroenergetyka. Współczesność i rozwój” 2010, nr 4(6), s. 36–45.

²³ *Ibidem*.

²⁴ M. Kaliski, *Założenia polityki energetycznej*, wystąpienie na IV CEE Gas Summit, Warszawa 8 lutego 2011, www.tect.pl (dostęp 22.03.2011).

<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>
Rolnictwo i rybołówstwo	5,94	11,71	8,93	17,60
Łącznie TWh	166,62	ponad	194,13	ponad 35
Łącznie Moc	14,32	30	16,69	

Źródło: KAPE S.A

Działania prowadzone będą w trzech obszarach: zwiększenia oszczędności energii przez odbiorców końcowych, zwiększenia oszczędności energii przez urządzenia potrzeb własnych oraz zmniejszenia strat energii elektrycznej, ciepła lub gazu ziemnego w przesyle lub dystrybucji. Ustawa określa cel w zakresie oszczędności energii, z uwzględnieniem wiodącej roli sektora publicznego, ustanawia mechanizmy wspierające oraz system monitorowania i gromadzenia niezbędnych danych, co przyczyni się do zwiększenia racjonalności wykorzystania energii. Zapewni także pełne wdrożenie dyrektyw europejskich w zakresie efektywności energetycznej, w tym zwłaszcza zapisy dyrektywy nr 2006/32/WE w sprawie efektywności końcowego wykorzystania energii i usług energetycznych.

Wprowadzenie kompleksowego mechanizmu wsparcia dla działań mających na celu poprawę efektywności energetycznej gospodarki doprowadzi w konsekwencji do ograniczenia szkodliwego oddziaływania sektora energetycznego na środowisko oraz będzie się przyczyniać do poprawy bezpieczeństwa energetycznego kraju. Ustawa ma pomóc w osiągnięciu przez Polskę redukcji zużycia energii finalnej o 9 proc. do roku 2016. Czy to jednak wystarczy, aby przestawić nasz kraj na prawdziwe niskoemisyjne tory? Co jeszcze można zmienić? Rozwiązań będą poszukiwać uczestnicy V Forum Efektywności Energetycznej w Warszawie w roku 2013. Poprawa efektywności energetycznej oraz racjonalne wykorzystywanie istniejących zasobów energetycznych, w perspektywie wzrastającego zapotrzebowania na energię, są obszarami, do których polskie regiony przywiązują wielką wagę.

Podsumowanie

Dla poprawy bezpieczeństwa energetycznego Europy oraz osiągnięcia celów energetycznych zasadnicze znaczenie ma silniejsze wsparcie strategii „Europa 2020” ze strony unijnego budżetu i jak najściślejsze powiązanie jej z unijną polityką spójności. Polityka spójności to najbardziej innowacyjna i nowoczesna polityka europejska oparta na zintegrowanym podejściu do rozwoju i angażująca wszystkie szczeble zarządzania – europejski, narodowy, regionalny i lokalny. Polityka spójności ma tę przewagę na politykami sektorowymi, że opiera się na przyznanych krajom alokacjach na wynegocjowane wspólnie

z regionami cele – w zależności od ich konkretnych potrzeb. Jeśli budżet UE zostanie podzielony na rubryki odpowiadające konkretnym politykom, wówczas środki będą rozdawane w wyniku konkursów dla najlepszych, w których Polacy wcale nie muszą wygrywać. Mamy jednak nadzieję, że budżet nie zostanie rozdrobiony na cele cząstkowe, a oprócz celów sektorowych, które będą promowały doskonałość i naukę, sercem realizacji strategii „Europa 2020” będzie polityka spójności.

Wyrównanie poziomu efektywności energetycznej gospodarki polskiej do poziomów starych krajów członkowskich Unii Europejskiej (UE15) wymagać będzie dużych nakładów finansowych. Potencjał efektywności gospodarki Polski daje możliwości redukcji zużycia energii pozwalające na realizację zarówno celu dyrektywy nr 2006/32/WE, jak i celów określonych przez Unię Europejską na rok 2020. Potrzebne są jednak konsekwentne działania polityków w zakresie tworzenia mechanizmów prawnych poprawiających bezpieczeństwo energetyczne.

Opisane w niniejszym artykule aspekty nowelizacji prawa energetycznego są jedynie próbą zarysowania całokształtu zmian dokonujących się nieprzerwanie w polskiej elektroenergetyce. Spowodowane są one koniecznością dostosowania polskiego prawodawstwa do norm unijnych z jednej strony, a głębokimi zmianami strukturalnymi – z drugiej. Analiza oparta była na wybranych aktach normatywnych Unii Europejskiej, przepisach polskiego prawa energetycznego oraz rozporządzeniach Ministerstwa Gospodarki.

Bibliografia

- Ustawa z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne (DzU z 2006 r., nr 89, poz. 625 ze zm.).
Projekt ustawy o efektywności energetycznej ver. 12, <http://www.mg.gov.pl> (dostęp 22.03.2011 r.).
Dyrektywa nr 2001/77/WE Parlamentu Europejskiego z dnia 27 września 2001 r. w sprawie wspierania produkcji na rynku wewnętrznym energii elektrycznej wytwarzanej ze źródeł odnawialnych.
Bank Danych Regionalnych Głównego Urzędu Statystycznego, www.stat.gov.pl (dostęp 22.03.2011).
Barca F., *An Agenda for a Reformed Cohesion Policy. A place-based approach to meeting European Union challenges and expectations. Independent Report prepared at the request of Danuta Hübner, Commissioner for Regional Policy* 2009.
Boni M. (red.), *Polska 2030. Wyzwania rozwojowe*, Kancelaria Prezesa Rady Ministrów, Warszawa 2009.
Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European and Social Committee and the Committee of the Regions: 20–20 by 2020. Europe’s Climate Change Opportunity, wraz z zestawem dokumentów. CEC, 2008.
Ekstowicz B., *Uwarunkowania dyplomatyczne i prawne UE w stymulowaniu rozwoju sektora energetycznego w subregionie europejskim. Konsekwencje polityki zagranicznej dla systemu elektroenergetycznego w Polsce*, „Elektroenergetyka. Współczesność i rozwój” 2010, nr 4(6), s. 156–171.

- Janikowski J., Tokarski S., *Inne aspekty rynku. Wspólny rynek europejski czy rynki regionalne*, WDF, Warszawa 2007.
- Jankowski B., *Ocena skutków zaostrzenia unijnej polityki klimatycznej dla Polski, ze szczególnym uwzględnieniem sektora elektroenergetycznego do roku 2050*, „Elektroenergetyka. Współczesność i rozwój” 2010, nr 4(6), s. 138–155.
- Kardasz A., *Cichy monopolista na lokalnym rynku ciepła*, „Rynek Energii” 2009, nr 5.
- Komunikat Komisji. Europa 2020. Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu*, KOM(2010) 2020 wersja ostateczna. Bruksela 2010.
- Krajowa strategia rozwoju regionalnego 2010–2020: regiony, miasta, obszary wiejskie*, Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, Warszawa 2010.
- Kukliński A., *The future of European Regions* [w:] P. Jakubowska, A. Kukliński, P. Zuber, (red.), *The Future of European Regions, Ministry of Regional Development*, Warsaw 2007, s. 411–432.
- Storper M., *The resurgence of regional economies, ten years later: the region as a nexus of untraded interdependencies*, „European Urban and Regional Studies” 1995, nr 2, s. 191–221.
- Szyjko C.T., *Wyzwania lokalizmu europejskiego w perspektywie globalizacji*, „REALIA, Dwumiesięcznik społeczno-polityczny” 2010, nr 6(21)/10, s. 87–95.
- Szyjko C.T., *Zmiana priorytetów energetycznych w regionach*, „Europejski Doradca Samorządowy. Fundusze – Inwestycje – Finansowanie”, *Kwartalnik polskich samorządów i przedsiębiorstw komunalnych*” 2010, nr 3(18), Warszawa, s. 40–46.
- Szyjko C.T., *Globalizacja gospodarki regionu w warunkach integracji europejskiej. Wprowadzenie do problematyki*, „Opere et Studio pro Oeconomia” 2010, nr 7.
- Szyjko C.T., *Globalizacja wobec Europy regionów*, „Europejski Doradca Samorządowy. Fundusze – Inwestycje – Finansowanie”. *Kwartalnik polskich samorządów i przedsiębiorstw komunalnych*” 2011, nr 1(16), Warszawa, s. 44–46.
- Szyjko C.T., *W poszukiwaniu nowej jakości integracji*, „FAKTY. Magazyn Gospodarczy” 2011, nr 1(49), Warszawa, s. 44–46.
- Szyjko C.T., *Drugi rozwoju polskich regionów w perspektywie budżetu UE na lata 2014–2020*, „Biznes & Ekologia” 2011, nr 96/97, s. 16–17.
- Szyjko C.T., *Potencjał rozwoju energetyki gazowej w świetle najnowszych inicjatyw UE*, „Wiadomości Naftowe i Gazownicze. Czasopismo naukowo-techniczne” 2011, nr 3(155), Kraków, s. 11–18.
- Śnieżyk R., *Metoda egzekwowania mocy zamówionej odbiorców ciepła*, „Rynek Energii” 2006, nr 6.
- Wojnicka E., Klimczak P., *Procesy innowacyjne w sektorze MSP w Polsce i regionach*, Warszawa 2008.
- Zalecenie Rady z dnia 13 lipca 2010 r. w sprawie ogólnych wytycznych polityk gospodarczych państw członkowskich i Unii (2010/410/UE).

ENERGY LAW AS AN ELEMENT OF EU'S CLIMATE POLICY

Summary

The recent developments in the Northern Africa have proved that Energy is vital for Europe stability. Tensed situation in Libya demonstrates that fossil fuel is a precious finite resource. Europe has understood the necessity to create an integrated energy and environment policy based on clear targets and timetables for moving to a low-carbon economy and saving energy. The third legisla-

tive package for an internal EU gas and electricity market implemented in 2011 has to be transposed into national law by Members States. The EU is also keen to strengthen its energy networks – the power lines and pipelines that bring electricity, gas and oil to homes and businesses – and equip them to handle renewable sources of energy like wind. EU energy strategy calls for continued efforts to boost energy efficiency – such as renovating residential and commercial buildings. Another proposal calls for energy labels for tyres starting in 2012. The aim of the paper is to examine the changes in the energy legislature in the light of the world global geopolitical challenges.

key words: European law, energy-climat package, low-emissened economy, renewable energy sources, European security.